Jutarnji list, 11.6.2016, str. 68, A4

Evidencijski broj / Article ID: 16701795
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kultura

piše Tomislav Čadež

ZKM Edvin Liverić postavio "Veliku bilježnicu"

Odlična i odlučna predstava prema romanu Ágote Kristóf

Glumac Edvin Liverić (r. 1970. u Rijeci) u svojem je matičnom teatru, ZKM-u, kreirao, na maloj sceni Miško Polanec, izazovnu 90-minutnu predstavu po romanu iz 1986. "Velika bilježnica" glasovite mađarsko-švicarske spisateljice Ágote Kristóf, u prijevodu Saše Sirovca.

Liverić je režirao desetak predstava dosad, manje važnih produkcija, i široj je domaćoj publici kao redatelj nepoznat. Sada je spravio odličnu i odlučnu predstavu, iskazavši se ne samo kao pouzdan u radu s glumcima nego i kao dosjetljiv i maštovit scenograf.

"Velika bilježnica" rekao bih da je mađarski roman. Mračan, koncizan, suspregnut a detaljan istodobno, i s neobičnim kutom pripovijedanja. U mađarskoj je

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr

Jutarnji list, 11.6.2016, str. 69, A4

Evidencijski broj / Article ID: 16701795
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kultura

tradiciji uzeti dijete za protagonista, a kako se razvijala pripovjedna tehnika u dvadesetom stoljeću, i za pripovjedača. Rekao bih da je proto-dječak mađarske literature pastirčić Janko iz fantastičnog, pustolovno-ratnog epa Sándora Petőfija "Vitez Janko". Nama je najpoznatiji 15-godišnji dječak pripovjedač iz potresnoga romana o holokaustu Imre Kertésza "Čovjek bez sudbine", objavljen 1975. Nedavno je Oceanmore objavilo odličan prijevod romana "Nevoljnici - Zar je Mesija već otišao?" mađarskog pjesnika, pisca i akademika Szilárda Borbélya, čiji je pripovjedač dječak što odrasta u okrutnoj stvarnosti. U Kristóf pripovjedači su pak dvojica dječaka istodobno, blizanci, i oni odrastaju u okrutnom svijetu. Međutim, u stanju su joj se oduprijeti jer ne samo da su složni, nego su i psihe pogodne da se razvije u psihopatsku. Ovdje ih igraju, organizirano, zdušno, morbidno usklađeno, Petar Leventić i Vedran Živolić. Roman je toliko dobro dramatiziran, djelo Lane Šarić, i režiran, da predstava točno udara sažet pripovjedni stil romana ali i njegovu plastičnu preciznost.

Redatelj je zamračio cijelu ogoljenu scenu, učinivši je "beskrajnim" prostorom za igru. Unutar nje je podigao skromnu pozornicu, rekao bih mansiju srednjovjekovnu, a prigušeno-snažna, žuta svjetla, rad Aleksandra Čavleka, strogo su usmjerena samo na djeliće prostora i aktere što se u njima nađu. Istodobno publici se nudi tama kao neutralna i svjetlo kao prostor za grozote.

Dječaci u prvom planu slažu maketu, igračku-svijet, s koje projiciraju prizore većih događaja iz romana na velikom platnu u vrhu mansije. Efektno, i doslovno i metaforički. Majku dvojice malih psihopata, koji ovdje ipak bude sućut, jer oni moraju biti takvi kakvi jesu, a i djeca su, makar već ubojice, nadahnuto igra Dora Polić Vitez. Brzo nestaje sa scene, predaje dječake baki na selu, koju mrzi, koju selo sumnjiči da je ubila njezina oca, svojeg muža. Staru vještiču na rubu groteske lijepo igra Marica Vidušić. Mlada Anđela Ramljak unijela je mnogo energije u jednostavno surov lik Sluškinje. Danijel Ljuboja igra Župnika, nije mu to prva takva uloga popa, pa je, rekao bih, gotovo rutinski uvjerljiv. Dado Ćosić kao Časnik (igra još nekoliko manjih uloga), daje potrebnu energiju. Teme prizora najavljuje harmonikašica i skladateljica Merima Ključo. I ona pristaje scenskoj radnji kao njezin integralni protagonist.

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr